

NME Overbetuwe

Jaarverslag / activiteitenverslag 2015

Dit rapport is eigendom van Stichting NME Overbetuwe. Niets uit deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden gebruikt zonder voorafgaande toestemming van NME Overbetuwe.

Contactpersoon: G. Gerritsen, secretaris Email: info@nmeoverbetuwe.nl

Verdere informatie op: www.nmeoverbetuwe.nl

Overbetuwe, mei 2016

INHOUD

Voorwoord	3
1. Organisatie en beleid	4
1.1 Het team van NME Overbetuwe	4
1.2 Ontwikkeling en training	5
1.3 Huisvesting en faciliteiten	5
1.4 Samenwerking	6
2. Communicatie	7
3. NME aanbod	8
3.1 Educatieve arrangementen	8
3.2 Vijf thema's	8
3.3 Nieuwe arrangementen	8
3.4 Ervaringen van scholen	11
4. Bereik	25
4.1 Aantal scholen en leerlingen	25
4.2 Gebruik NME producten sinds 2011	25
4.3 Bereik aantal leerlingen	26
4.4 Gebruik per thema	27
4.5 Resultaten scholenevaluatie	27
5. Conclusies	28
6. Wie, wat, waar	29

VOORWOORD

Voor u ligt het inhoudelijk jaarverslag 2015 van de Stichting NME Overbetuwe. Stichting NME Overbetuwe begeleidt scholen in het samenstellen van een passend natuur- en milieu- educatief programma en bemiddelt tussen de vragende en aanbiedende partij. Daarmee draagt zij bij aan de ontwikkeling van kennis en beleving van de natuur, leefomgeving en duurzaamheid en levert zij een bijdrage aan duurzaam handelen in de samenleving.

Stichting NME Overbetuwe is een vrijwilligersorganisatie. Met enthousiaste en kundige vrijwilligers bouwen wij aan onze organisatie en aan NME in de gemeente Overbetuwe. Er zijn ruim 2000 uur vrijwilligersuren ingezet. Dat is wederom een hele prestatie, waarvoor wij de vrijwilligers zeer dankbaar zijn. Annette Bisseling, onze freelance NME coördinator heeft de organisatie ondersteund. Zij heeft samen met de vrijwilligers de continuïteit van de werkzaamheden kunnen garanderen en uitgebreid met nieuwe excursies, aanbieders, en het onderhouden van nauwe contacten met de Gemeente Overbetuwe in zake onderwerpen die passen bij onze thema's.

In dit jaar, waarin de stichting vierenhalf jaar haar activiteiten uitoefent, mogen we constateren dat de scholen ons echt weten te vinden. Met alle scholen van de Gemeente Overbetuwe is een goed contact en vindt er een vorm van ondersteuning plaats. Mooi dat ook het contact met de Gemeente Overbetuwe inhoudelijk versterkt, zo sluiten we waar mogelijk aan bij de beleidsthema's van de Gemeente

De blijvende steun van de Gemeente Overbetuwe is bij ons werk van onschatbare waarde!

Veel leesplezier,
Namens bestuur en werkgroep van NME Overbetuwe,

Anneke Manche, voorzitter

1. ORGANISATIE EN BELEID

1.1 Het team van NME Overbetuwe

Bestuur en werkgroep

In 2015 bestaat Stichting NME Overbetuwe (werkgroep en bestuur samen) uit 10 vrijwilligers en een coördinator. De betrokken vrijwilligers vervullen functies in de werkgroep en het bestuur en zijn daarin verantwoordelijk voor een aantal taken binnen de organisatie. De vrijwilligers van de werkgroep onderhouden het contact met de scholen, begeleiden scholen inhoudelijk op het gebied van NME, zijn mede verantwoordelijk voor het uitzetten en onderhoud van het leskisten aanbod en verzorgen de deskundigheidsbevordering van de natuurgidsen die excursies verzorgen voor schoolklassen in de gemeente Overbetuwe.

Vaste kracht

Stichting NME Overbetuwe kan niet functioneren zonder een vaste kracht voor minimaal 1 dag in de week (op freelance basis).

De vaste kracht zorgt voor samenwerking tussen bestuur – vrijwilligers – scholen en externe aanbieders. Daarnaast is de NME coördinator belangrijk in het onderhouden van contacten met de gemeente Overbetuwe, het Gelders NME netwerk, de organisatie van Park Lingezegen, Staatsbosbeheer en IVN Consulentenschap Gelderland (Instituut voor Natuur Educatie en Duurzaamheid).

Werken met vrijwilligers

De vrijwilligers van het bestuur en de werkgroep besteden in 2015 ca. 1500 uur aan het draaiende houden van Stichting NME Overbetuwe en worden daarbij ondersteund door de NME coördinator. Daarnaast is de Stichting NME Overbetuwe afhankelijk voor de uitvoering van arrangementen voor het basisonderwijs door natuurschool gidsen van Bezoekerscentrum 't Pakhuis in Hemmen, Stichting Boerderij Lingezegen (locatie Landerij De Park) in Elst en externe aanbieders, vaak ook vrijwilligers. Hier werden ca. 800 vrijwilligersuren geleverd.

Het werken met vrijwilligers kent een eigen dynamiek. Anders dan in een professionele organisatie komt het er op aan de kwaliteiten en mogelijkheden qua inzet van vrijwilligers op elkaar af te stemmen. Het vrijwillig werken aan het behalen van afgesproken resultaten zorgt voor de noodzaak om hier extra aandacht te geven. Het moge duidelijk zijn dat dit met vallen en opstaan gaat. Het vraagt het nodige van werkgroep- en bestuursleden. Het bestuur is de vrijwilligers erkentelijk voor hun grote inzet voor de lokale samenleving. In het beleid van Stichting NME Overbetuwe is er dan ook ruimte voor het ontwikkelen, binden en samenwerken van de vrijwilligers. Stichting NME Overbetuwe is zeer afhankelijk van haar vrijwilligers.

1.2 Ontwikkeling en training

Om de aanwas van vrijwilligers te continueren is door Stichting NME Overbetuwe ook in 2015 een natuurschool gidsen cursus aangeboden aan de nieuwe vrijwilligers. Deze besloeg 8 ochtenden met elk een ander natuur thema. Zo konden de vrijwilligers die in het najaar 2014 zijn begonnen met de cursus in het voorjaar van 2015 de andere 4 thema's volgen. Tevens werd de mogelijkheid geboden aan nieuwe vrijwilligers aan te sluiten bij de cursus. De cursus is gegeven door 2 ervaren IVN natuurgidsen. Er werd gebruik gemaakt van de lesmethode van "Sharing Nature" van Joseph Cornell (spelvormen voor natuurbewustzijn) en de boeken "Natuurtalenten" van Veldwerk Nederland.

De NME coördinator en leden van de werkgroep hebben in november 2015 deelgenomen aan het congres NWT (Natuur, Wetenschap en Techniek voor het basisonderwijs "Spanning en Sensatie" bij het NIBI (Nederlands Instituut voor Biologie) onderdeel Biologie plusschool. Dit is vooruitlopend op het integreren van natuur, wetenschap & techniek in het basisonderwijs. Daarnaast heeft de coördinator een 2-daagse cursus gevolgd "systeemdenken, duurzaamheid en basisonderwijs" gegeven door Guus Geisen en georganiseerd door het NME netwerk.

1.3 Huisvesting en faciliteiten

Huisvesting

Stichting NME Overbetuwe heeft geen eigen centrum. Zij maakt gebruik van de educatieve mogelijkheden en opslag-, vergader- en ontmoetingsfaciliteiten van Stichting Boerderij Lingezege (locatie Landerij De Park in Elst) en Bezoekerscentrum 't Pakhuis in Hemmen. Landerij De Park is in september 2015 officieel geopend.

Lingemobiel

Waar dat wenselijk is en mogelijk, maakt Stichting NME Overbetuwe gebruik van het Lingemobiel, het rijdende klaslokaal van Stichting Boerderij Lingezege staat sinds juli 2015 op de locatie in Elst en wordt bij diverse evenementen ingezet.

1.4 Samenwerking

Als NME makelaar is Stichting NME Overbetuwe direct afhankelijk van samenwerkingspartners in de regio. Zo onderhoudt Stichting NME Overbetuwe samenwerking met:

Binnen de gemeente:

- Gemeente Overbetuwe
- Parkorganisatie Park Lingezen
- Staatsbosbeheer
- Vitens
- Stichting Overbetuwe Groen Natuurlijk
- Landgoed Overbetuwe in Heteren
- De natuursprong, Leo Starink
- Landgoed De Mellaard in Valburg
- Dierenspecialzaak 't Molentje in Elst

Aangesloten bij Boerderij Educatie Rivierenland:

- Melkveebedrijf Mulder in Driel
- Biologisch melkveebedrijf Opneij in Hemmen
- Geitenbedrijf Bunt "De Grote Doorn" in Slijk Ewijk
- Biologische tuinderij "De Stroom" in Hemmen.

Buiten de gemeente Overbetuwe:

- NME Betuwe
- Natuurcentrum Arnhem
- Stichting Lingewaard Natuurlijk
- De Bastei, Nijmegen
- Het Gelders NME netwerk
- IVN Consulentschap
- Waterschap Rivierenland
- Rijkswaterstaat
- Gmb van Oord
- Bureau Buitenwater
- SME advies
- Historische Tuinderij Lent 'Warmoes'
- Fruitbedrijf en Landwinkel 'De Woerd' Ressen(via Boerderij Educatie)
- NIBI(Nederlands Instituut voor Biologie) Biologie Plus
- Techniek Talent
- Windpower Nijmegen
- Stoas Wageningen

2. COMMUNICATIE

Communicatie is voor Stichting NME Overbetuwe een belangrijk instrument om zichtbaar te zijn binnen de gemeente, zowel naar de scholen als naar andere maatschappelijke partijen en (potentiële) aanbieders van NME. Dit gebeurt via de regionale pers, website, links op de website van eerder genoemde organisaties, nieuwsbrieven en via direct mailcontact met de NME coördinator.

Website

In 2015 heeft Stichting NME Overbetuwe gezorgd voor een afwisselende, informatieve website (www.nmeoverbetuwe.nl) zodat alle scholen op een herkenbare plek terecht kunnen voor een actueel overzicht van het NME aanbod (leskisten, materiaalzendingen, excursies en projecten). Scholen kunnen via de website in het bestelsysteem direct reserveren. Scholen vinden op de website een wisselend thematisch aanbod aan seizoensgebonden buitenactiviteiten en excursies, projecten, materiaalzendingen en gastlessen.

De NME schoolcoördinatoren bezoeken de website regelmatig en vinden de website duidelijk en goed met voldoende informatie.

Nieuwsbrief

Naast de website brengt Stichting NME Overbetuwe een nieuwsbrief uit die digitaal kan worden gedownload op de website en digitaal wordt verzonden aan alle scholen en excursie aanbieders. De nieuwsbrief verschijnt twee maal per jaar, in het voorjaar en direct na de zomervakantie en bevat actuele informatie ten aanzien van nieuw aanbod, projecten en de bestelling van materiaalzendingen. Daarnaast komen NME ervaringen van het afgelopen seizoen en de externe aanbieders aan bod.

De NME schoolcoördinator zorgt er voor dat de nieuwsbrief bij haar/zijn collega's terecht komt en geeft gericht informatie, welke belangrijk is voor een bepaalde groep.

NME Schoolcoördinatoren middag

Op 5 oktober 2015 heeft Stichting NME Overbetuwe wederom een middag georganiseerd voor de NME schoolcoördinatoren. Er waren 10 scholen vertegenwoordigd. Het verzoek van de scholen was om ervaringen met elkaar te kunnen delen en vragen te kunnen stellen inzake ons excursie aanbod.

3. NME AANBOD

Stichting NME Overbetuwe zet haar expertise in voor de ontwikkeling van nieuwe educatieve producten die een passende aanvulling vormen op het totale educatief aanbod van Stichting Boerderij Lingezen, Bezoekerscentrum 't Pakhuis en andere lokale aanbieders. De nieuwe producten worden ontwikkeld in nauwe samenwerking met de lokale aanbieders, die deze producten in beheer nemen en aanbieden aan de scholen.

Stichting NME Overbetuwe stuurt daarmee wel in het aanbod dat beschikbaar komt voor de scholen en neemt het voortouw in het organiseren van nieuwe arrangementen.

3.1 Educatieve arrangementen

Het educatieve aanbod wordt vormgegeven in zogenaamde arrangementen die een voorbereiding kennen in de klas, een praktijkles of excursie op locatie en een afsluiting in de klas. Deze arrangementen moeten een duidelijke meerwaarde hebben voor het onderwijs. Met andere woorden: er moet vraag naar zijn bij de leerkrachten en het arrangement komt niet bovenop de reguliere lesstof maar is lesstof vervangend.

Inhoudelijk zoekt Stichting NME Overbetuwe steeds naar een goede balans tussen kennis, beleving en handelingsperspectief. Wij streven ernaar om deze drie componenten altijd in de educatieve arrangementen terug te laten komen. Wij vinden het belangrijk dat kinderen op een speelse manier in aanraking komen met de NME thema's en kunnen leren in levensechte situaties.

3.2 Vijf thema's

Stichting NME Overbetuwe volgt de vijf thema's die aansluiten bij het landelijke NME programma 'Duurzaam Door' en bij het gemeentelijk NME-beleid.

1. Groen en biodiversiteit (vanaf 2011)
2. Water (vanaf 2012)
3. Voedsel en gezondheid (vanaf 2013)
4. Energie/techniek en klimaat (vanaf 2013 /2014)
5. Grondstoffen en afval (vanaf 2014)

3.3 Nieuwe arrangementen

Aanschaf en ontwikkeling nieuwe leermiddelen

Stichting NME Overbetuwe werkt sinds 2011 nauw samen met NME Betuwe in het onderhouden en ter beschikking stellen van leskisten. Leskisten bevatten lespakketten met praktische materialen voor het uitvoeren van proefjes of activiteiten in de klas. In de komende jaren willen wij samen met NME Betuwe een leskisten lijn opzetten die van goede kwaliteit is, overzichtelijk voor de docent en een goede aansluiting vindt bij de landelijke NME thema's en excursies die wij aanbieden.

Dit vraagt van de NME coördinator en vrijwilligers de nodige tijd. Ook gaat het Gelders NME netwerk hierin meedenken. We hebben in 2015 met de “groene energie leskist” ervaren dat een goede leskist met een overzichtelijke en korte handleiding aanslaat, bij de leerlingen en leerkracht. Een leerkracht heeft minder voorbereidingstijd nodig en de kinderen kunnen direct aan de slag in kleine groepjes.

Nieuw Project

Stichting NME Overbetuwe is in november 2014 begonnen met het ontwikkelen van een totaal lesarrangement zwurfafval “De Waarde van Afval” voor groep 1 t/m 8, samen met SME advies. In februari 2015 was het totale lesarrangement gereed. Hiervoor is door de gemeente Overbetuwe een subsidie aangevraagd bij de Landelijke subsidieverstrekker Afvalfonds Verpakkingen voor de gemeentelijke aanpak zwurfafval. In 2014 en een deel in 2015. Met de nog beschikbare subsidie voor 2015 heeft Stichting NME Overbetuwe samen met de gemeente Overbetuwe en Telekids (Bazar media) kinderen van alle basisscholen de kans gegeven om mee te doen aan het spel programma “Hou het schoon Overbetuwe”. Hier hebben 120 kinderen zich voor aangemeld en zijn door Bazar media gecast. Twee teams van 4 kinderen zijn overgebleven. Het resulteerden in team Elst en team Zetten. De teams waren samengesteld met kinderen van verschillende basisscholen. We hebben hiermee veel kinderen, ouders en grootouders bereikt.

Nieuwe Excursies

Voor het lesarrangement zwurfafval “De Waarde van Afval” is er een excursie ontwikkeld op de gemeentewerf in Elst voor groep 5 en 6. De excursie wordt gegeven door de natuurschoolgidsen van Stichting Boerderij Lingezegen (locatie Landerij De Park) en personeel van de gemeentewerf in Elst. In overleg met de ARN in Nijmegen is het mogelijk, dat basisscholen met groep 7 en 8 uit de gemeente Overbetuwe deel kunnen nemen aan de rondleiding op het terrein van de ARN. Bij een studiedag van NME professionals in De Bastei in Nijmegen werd het project door de deelnemers als beste arrangement gewaardeerd.

Nieuw Arrangement

Kuikens in de klas! In 2015 heeft stichting NME Overbetuwe een minibroedmachine met toebehoren aangeschaft om leerlingen maar ook ouders het geboorteproces van kuikens van dichtbij te laten beleven. De eieren worden voor gebroed in een grote broedmachine zodat de kuikens al vrij snel uit het ei komen in de klas in de minibroedmachine. Vooraf moet er voor de kuikens (maximaal 7) een goede bestemming zijn gevonden. In 2015 hebben wij een pilot uitgevoerd op de basisscholen: De Haafakkers in Heteren en de Lammerts van Bueren school in Zetten. Hiermee hebben wij 19 klassen bereikt, maar ook de ouders/verzorgers.

Externe aanbieders

In 2015 zijn er geen nieuwe externe aanbieders bij gekomen.

Door 8 klassen is in 2015 een excursie geboekt bij één van onderstaande bedrijven die zijn aangesloten bij Boerderij Educatie Rivierenland.

En 1 klas is naar een bedrijf geweest in Dodewaard.

Agrarische bedrijven die excursies aanbieden:

- Biologische melkveehouderij Boerderij Opneij, Hemmen
- Melkveehouderij Boerderij de Aanval, familie Mulder, Driel
- Geitenbedrijf "De Grote Doorn" Slijk Ewijk
- Biologische Tuinderij de Stroom, Hemmen

Materiaalzendingen in de klas

Materiaalzendingen Gelderse Netwerk van NME centra

Stichting NME Overbetuwe werkt in Gelders verband mee aan de ontwikkeling van seizoensgebonden materiaalzendingen. Dit betreft levende materialen waarmee eenmalig een les kan worden uitgevoerd. In 2015 waren dit de materiaalzendingen :

- Vogels in de winter (2)

- Paddenstoelen (4)

In 2015 hebben 6 klassen/groepen deze besteld. Het is mogelijk dat één pakket door meerdere klassen van een school is gebruikt, omdat de handleiding digitaal wordt aangeleverd met materialen.

Stimuleringspakket

Stichting NME Overbetuwe heeft in 2015 alle scholen een stimuleringspakket verstrekt dat bestaat uit: 2 dozen "Mijn eerste moestuintje" met zaden, schepjes, kweekpotjes en grond voor groep 1 en 2. Daar was door Stichting NME Overbetuwe een wedstrijd aan gekoppeld "Welke school kweekt de grootste zonnebloem" En de winnende school was de Clara Fabriciuschool uit Herveld met de kleuters. Het doel van het pakket was om kleuters het groeiproces van groenten en kruiden te laten zien. Zo worden kleuters ook gestimuleerd diverse groenten te gaan proeven.

3.4 Ervaringen van scholen

Deze keer laten we de scholen voor ons spreken. Achtereenvolgens treft u:

Thema: Natuur en Biodiversiteit

Insectenpad in Elst: Cool Nature park, Westeraam:

- Het Drieluik groep 1 en 2 (47 kleuters, schooljaar 2014-2015) op 28 april 2015
- 't Startblok groep 1 en 2 (60 kleuters, schooljaar 2014-2015) op 17 april 2015

Kabouterpad/ lammetjespad in Hemmen:

- De Klimboom, Heteren, groep 1 en 2 (33 kleuters schooljaar 2014-2015), 29 april 2015
- Lammerts van Bueren, Zetten, groep 1 en 2 (45 kleuters) schooljaar 2015-2016), 15 okt. 2015
- De Ark, Elst, groep 1 en 2 (59 kleuters schooljaar 2015-2016) 21 en 22 okt. 2015
- Ds. Van lingen, Zetten, groep 1 en 2 (42 kleuters schooljaar 2015-2016), 6 nov. 2015
- De Klimboom, Heteren, groep 1 en 2 (15 kleuters schooljaar 2015-2016), 21 okt. 2015
- St. Willibrordusschool, Herveld, groep 1 en 2 (54 kleuters schooljaar 2015-2016), 4 nov. 2015

Op woensdag 4 november 2015 zijn alle kleuters in het Hemmense bos geweest. Hier zijn zij op zoek gegaan naar kabouters. Bij elke kabouter stond een opdracht vermeld. We hebben een boom opgemeten, met bladeren in de lucht gegooid, kriebeldiertjes ontdekt en nog veel meer. De kinderen gingen ook op de foto als echte kabouters: met rode neuzen, wangen en een puntmuts op! Iedereen heeft genoten en bovendien was het prachtig weer. Kortom, een geslaagd uitje.

Speuren naar herfstsporen in het Hemmense bos:

- 't Startblok, Elst, groep 3 (30 leerlingen, schooljaar 2015-2016) op 21 okt. 2015
- De Wegwijzer, Elst, groep 4 (30 leerlingen, schooljaar 2015-2016) op 4 nov. 2015
- De Haafakkers, Heteren, groep 3 (28 leerlingen, schooljaar 2015-2016) 5 nov. 2015

Het Hemmense bos wordt wakker:

- St. Willibrordusschool, Herveld, groep 4 (29 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 29 april 2015
- Lammerts van Bueren, Zetten, groep 4 (30 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 19 mei 2015
- De Haafakkers, Heteren, groep 3 (31 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 20 april 2015

Kriebeldiertjes en waterbeestjes (locatie Hemmen):

- Lammerts van Bueren, Zetten, groep 5 (30 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 9 juni 2015
- Sam-Sam, Oosterhout, groep 4 (26 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 10 juni 2015
- De Okkernoot, Zetten groep 5 (18 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 28 mei 2015

Natuursprong, spelen tot je groen ziet (locatie Hemmen):

- Sunte Werfert, Elst, groep 5 (29 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 2 juni 2015
- 't Startblok, Elst, groep 5 (48 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 17 juni 2015
- St. Willibrordus, Herveld, groep 6 (45 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 2 juni 2015

Vogels in het voorjaar (locatie Hemmen):

- Lammerts van Bueren, groep 7 en 8 (53 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 13 april 2015

Bij externe aanbieders:

Van Luchtkasteel tot Dassenburcht (locatie De Melaard, Valburg):

- Sam Sam, Oosterhout, groep 1-2 (30 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 22 april 2015
- De Wegwijzer, Elst, groep 1-2 (32 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 1 mei 2015

Historische tuinderij Warmoes, Lent (Nijmegen):

- Sam Sam, Oosterhout, groep 7 (25 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 26 mei 2015
- De Esdoorn, Elst, groep 1-2 (100 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 8-9-11-12 juni 2015

De groepen 1/2 hebben afgelopen week een bezoekje gebracht aan Warmoes, de Historische Tuinderij in Lent.
Hier mochten de kinderen beestjes zoeken in een composthoop, wortels/aardbeien proeven en een eigen stekje oppotten.

Op bezoek bij de Imker en zijn bijen (locatie Elst),

- De Ark, Elst, groep 3 (23 leerlingen, schooljaar 2015-2016) op 6 oktober 2015
- De Esdoorn, Elst, groep 4 (31 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 15 juni 2015
- De Elstar, Elst, groep 5-6 (27 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 2 april 2015
- Sunte Werfert, Elst, groep 4 (25 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 17 april 2015
- Sunte Werfert, Elst, groep 8 (34 leerlingen schooljaar 2014-2015) op 1 juni 2015

Ontdek bos en poel in De Bremerton (Elst/Driel): alles groeit!

- De Wegwijzer, Elst, groep 3 (18 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 29 mei 2015

Kennismaken met de dieren van de kinderboerderij (landgoed Overbetuwe, Heteren):

- De Okkernoot, Zetten, groep 3 (18 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 26 mei 2015
- De Haafakkers, Heteren, groep 4 (28 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 19 mei 2015

Diertjes in en om het water (landgoed Overbetuwe, Heteren):

- De Zonnepoort, Elst, groep 3-4 (90 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 20 en 28 mei 2015

Pronkenpauw op de kinderboerderij (landgoed Overbetuwe, Heteren):

- De Haafakkers, Heteren, groep 1-2 (60 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 15 en 16 april 2015

Leskisten thema Natuur en Biodiversiteit

Thema leskist	groep	school	schooljaar
Fossielen	7 (29 II)	't Startblok	28/1 tot 13/2 2015, 2014-2015
Bijengeheimen	3 (30 II)	Lammerts van Bueren	3/6 tot 19/6 2015, 2014-2015
	3 (23 II)	De Ark	30/9 tot 16/10 2015, 2015-2016
Bekijk bomen, bloemen en bijen	8 (31 II)	Sam Sam	13/5 tot 29/5 2015, 2014-2015
	7 (27 II)	Sam Sam	3/6 tot 19/6 2015, 2014-2015
Professor van Wiegen ziet ze vliegen	5 (28 II)	Kon. Julianaschool	28/1 tot 13/2 2015, 2014-2015
Koning bromvlieg zoekt een opvolger	4 (26 II)	Kon. Julianaschool	13/5 tot 29/5 2015, 2014-2015
Ontdek 'de wereld' met Jip en Janneke	1-2 (32 II)	School m.d. Bijbel	7/1 tot 23/1 2015, 2014-2015
	1-2 (32 II)	School m.d. Bijbel	28/1 tot 13/2 2015, 2014-2015
Rupsen en vlinders	3 (31 II)	De Haafakkers	25/3 tot 1/5 2015, 2014-2015
Materiaalzending:			
Vogelrestaurant, vogels in de winter: zoeken, zien, zorgen	1 (30 II)	't Startblok	7/1 2015, 2014-2015
	1-2 (30 II)	't Startblok	7/1 2015, 2014-2015
Paddenstoelen	7 (25 II)	Lammerts van Bueren	21/10 2015, 2015-2016
	7-8 (25 II)	Lammerts van Bueren	21/10 2015, 2015-2016
	5 (20 II)	De Ark	21/10 2015, 2015-2016
	4-5 (27 II)	School m.d. Bijbel	21/10 2015, 2015-2016
Boekenset over het bos	4-5 (27 II)	School m.d. Bijbel	25/11 tot 18/12 2015, 2015-2016

Totaal 27 groepen bereikt met 67 momenten.

NATUURSCHOOLDAG IN HEMMEN

100 kinderen groep 1 en 2 van De Wegwijzer, op 1 juli 2015

Wat hebben we een gezellig en warm schoolreisje gehad vandaag! Heel fijn dat er veel activiteiten onder de bomen waren. Daar was het heerlijk koel.

IN PARK LINGEZEGEN – HET SPEELBOS, ELST

60 kinderen van groep 3 en 4 van De Wegwijzer, op 6 juli 2015

NATUURSCOOLDAG

De Wegwijzer, groep 5, 6, 7 en 8 op 29 juni 2015, 80 kinderen

Schoolreisje Rijkzwoerdsplassen./Speelbos

Maandag ging onze groep naar het Speelbos.
Daar gingen we hutten bouwen.
Toen iedereen klaar was gingen we marshmallows eten.
We gingen bij het kampvuur zitten.
Je moest ze zelf braden.
Daarna gingen we pijl en boog schieten.
En we gingen daarna naar de rijkzwoerdsplassen.
Je kon kanovaren en survivalen.
Toen iedereen klaar was met alle evenementen gingen we zwemmen.
Het was echt een waterfestijn.
Iedereen maar spetteren en spatteren.
Maar helaas kwam er ook een eind aan.
Toen moest iedereen naar de kleedhokjes.
En we gingen naar huis.

Door jan uwland.

School reisje

Dit jaar gingen we naar het speelbos en de rijkzwoerdsplassen.
Het was heel leuk!
Bij het speelbos gingen we hutten bouwen je werd in groepjes verdeeld.
Samen gingen we een hut bouwen van stokken en van een grooten deken.
We gingen ook mars mello's branden.
We reden naar de rijk zwoerdsplassen.
Je had twee tenten voor de meisjes en voor de jongens.
Je werd in groepjes verdeeld twee groepen.
Sommige gingen eerst in de kano zitten sommige begonnen ook in het water en sommige ook in de modder.

Geschreven door:
dani haulussy

Schoolreispret

Wat een plezier hadden de kinderen vandaag: hutten bouwen, vuurtje stoken, klimmen, klauteren, varen, het kon niet op! Hieronder een paar sfeerbeelden.

NATUURSCHOOLDAG bij Landerij De Park – speelbos Park Lingezegen

De Klimboom, op 8 oktober 2015, groep 1 t/m 8 (100 kinderen)

De Klimboomdag op Landerij de Park was een succes!

Natuur beleven zoals het moet. Dieren op de kinderboerderij, een moestuin, water, bos en paddenstoelen en lekker veel door de natuur struinen met opdrachten.

De kinderen hebben genoten!

PROJECT: OPENING NOTENLAAN IN PARK LINGEZEGEN

Met Josan Meijers, bestuursvoorzitter van Park Lingezegen een excursie rond de notenlaan : cultuur en natuur op 13 maart 2015, Basisschool Sante Werfert groep 6.

Thema water

Waterwingebied Fikkersdries/Vitens(Driel):

- St Willibrordus, Herveld, groep 8 (40 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 4 juni 2015
- De Wegwijzer, Elst, groep 8 (24 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 11 juni 2015

Natuur- en cultuurbeleving in Meinerswijk (Arnhem):

- De Kameleon, Driel, groep 7 en 8 (46 leerlingen, schooljaar 2015-2016) op 19 oktober 2015

Gastlessen Waterschap Rivierenland Tiel:

- De Kameleon, Driel, groep 7 en 8 (46 leerlingen, schooljaar 2015-2016) op 16 oktober 2015

Vandaag was Mevrouw Visser van het Waterschap Rivierenland in groep 7. Ze heeft ons verteld wat het Waterschap allemaal doet en wat ze daarvoor gebruiken. Ook mochten we in de klas twee echte proefjes doen!

Leskisten thema water

Thema leskist	groep	school	schooljaar
Over de pot en de put	1-2 (24 II)	Kon. Julianaschool,	18/2 tot 13/3 2015, 2014-2015
	1-2 (22 II)	Kon. Julianaschool,	18/3 tot 3/4 2015, 2014-2015
	5 (30 II)	Lammerts van Bueren,	24/6 tot 10/7 2015, 2014-2015
	2 (28 II)	De Meeuwenberg	30/9 tot 16/10 2015, 2015-2016
Spelenderwijs ontdekkingen doen aan het water	1-2 (32 II)	De Wegwijzer	24/6 tot 10/7 2015, 2014-2015
	1-2(22 II)	Kon. Julianaschool,	18/2 tot 13/3 2015, 2014-2015
	1-2(24 II)	Kon. Julianaschool,	18/3 tot 3/4 2015, 2014-2015
Watergoochelaar	6 (29 II)	Kon. Julianaschool,	18/2 tot 13/3 2015, 2014-2015
Drijven en zinken	3 (22 II)	Kon. Julianaschool,	18/2 tot 13/3 2015, 2014-2015
	4 (19 II)	St. Willibrordus-school	24/6 tot 10/7 2015, 2014/2015
D'r op en d'r onder	1-2(24 II)	Kon. Julianaschool,	18/2 tot 13/3 2015, 2014-2015
	1-2(22 II)	Kon. Julianaschool,	18/3 tot 3/4 2015, 2014-2015
Waterkringloop	7(28 II)	Kon. Julianaschool,	18/2 tot 3/4 2015, 2014-2015
Wereldwijde verbondenheid: Water	7 (28 II)	Kon. Julianaschool,	18/2 tot 3/4 2015, 2014-2015
Waterkoffer	1-2(24 II)	Kon. Julianaschool,	18/2 tot 3/4 2015 2014-2015

Aantal groepen bereikt: Kon. Julianaschool, 6 groepen
Meeuwenberg, 1 groep
Lammerts van Bueren, 1 groep
St. Willibrordus, 3 groepen
De Wegwijzer, 1 groep
De Kameleon, Driel, 2 groepen

Totaal 14 groepen bereikt en 22 momenten.

Thema Voedsel en gezondheid

Zelf geteeld! Lekker! (moestuintjes)

- Stap voor Stap, Elst, groep 4 (27 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op elke woensdag van 8 april t/m 15 juli 2015

Kuikens in de klas/op school:

- De Haafakkers, Heteren, groep 1-2 (alle 220 leerlingen bereikt en ouders!, schooljaar 2014-2015) van 30 april t/m 3 mei 2015
- Lammerts van Bueren, (alle 248 leerlingen bereikt en ouders!, schooljaar 2014-2015) juni 2015

Bij externe aanbieders:

Boerderij Educatie Rivierenland:

De kleinfruitboerderij te Dodewaard:

- De Haafakkers, Heteren, groep 6 (34 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 13 april 2015

Biologisch Melkveebedrijf Opneij te Randwijk:

- Sunte Werfert, Elst, groep 3 (23 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 16 april 2015
- Lammerts van Bueren, Zetten, groep 3 (30 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 9 juni 2015
- Lammerts van Bueren, Zetten, groep 7/ 8 (25 leerlingen, schooljaar 2015-2016) op 6 nov. 2015

Tuinderij De Stroom te Randwijk:

- School m/d Bijbel, Randwijk, groep 4 en 5 (27 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 23 april 2015

Geitenbedrijf De Grote Doorn te Slijk Ewijk:

- De Haafakkers, Heteren, groep 5 (28 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 4 juni 2015

Melkveebedrijf Mulder te Driel:

- Clara Fabricius, Herveld, groep 4 (25 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 8 juni 2015
- Clara Fabricius, Herveld, groep 3 (25 leerlingen, schooljaar 2014-2015) op 15 juni 2015
- De Haafakkers, Heteren, groep 5 (27 leerlingen, schooljaar 2015-2016) op 20 november 2015

Bezoek melkveehouderij in Driel

Op vrijdag 20 november 2015 is groep 5 op bezoek geweest bij een melkveehouderij Mulder in Driel. De kinderen kregen eerst drinken en een koek en wat uitleg van de boer. Daarna gingen we met zijn allen een ronde maken over het terrein. De boer vertelde over alles wat op een melkveehouderij moet gebeuren. Het proces van 'gras tot glas'. Dat was heel leerzaam. We konden het daar natuurlijk ook met eigen ogen zien. In de koeienstal was het erg leuk! Aan het einde kregen we vla, yoghurt en kaas om te proeven. Een hele gezellig en leerzame ochtend dus!

Juf Tamara (De Haafakkers, Heteren)

Leskisten thema voedsel en gezondheid

Thema leskist	groep	school	schooljaar
Smaaklessen	3/4b(22 II)	St. Willibrordusschool	8 t/m 24/4 2015, 2014-2015
	7 (32 II)	't Startblok	8/2 t/m 13/3 2015, 2014-2015
Kaas maken	7 (32 II)	't Startblok	8 t/m 24/4 2015, 2014-2015
	8 (30 II)	Lammerts van Bueren	13 t/m 29/5 2015, 2014-2015
Tante Door's buitenboek	3 (26 II)	't Startblok	3 t/m 19/6 2015, 2014-2015
	4 (30 II)	't Startblok	13 t/m 29/5 2015, 2014-2015
Materiaalzending: Mijn eerste moestuintje	1-2 (1295 II)	Alle scholen	April/mei 2015

Totaal 28 groepen bereikt met 79 momenten.

Thema Afval en grondstoffen

Lesarrangement “De Waarde van Afval” NME Overbetuwe

Het project (zwerf)afval lesarrangement “De Waarde van Afval” bestaat uit een leskist met materialen en ideeën geschikt voor groep 1 t/m 8, een excursie op de gemeentewerf voor groep 5/6 in Elst, een opschoondag voor de hele school of voor één klas en een excursie naar ARN Nijmegen voor groep 7/8. Dit is geschikt voor alle basisscholen in de gemeente Overbetuwe.

Op 5 juli 2015 zijn de opnames voor het tv programma van Telekids op Landerij De Park in Park Lingezegen in Elst gemaakt met “Hou het schoon Overbetuwe”. Uit 120 kinderen van alle scholen in de gemeente Overbetuwe zijn er 8 geselecteerd (uit Zetten 4 en uit Elst 4). De uitzending heeft plaatsgevonden op 26 september 2015 op RTL 8.

Projectweek “Afvul”: Toen de juf in de kleutergroep vertelde dat ze over een paar dagen met alle leerlingen afval gingen ruimen, stelde een aantal kinderen voor om alvast te beginnen met het kleuterplein. Deze leerlingen wilden “vuilnismannetje” spelen. Daarom vroegen ze of ze de spullen uit de klas mochten pakken. Want in de klas hadden ze samen met de juf een milieustraat gemaakt. In de klas kunnen zij nu afval sorteren (Het afval van het plein hebben ze overigens meteen in de vuilnisbak gegooit).

Zetten schoon Donderdagochtend wemelde het van kinderen met felgekleurde hesjes, prikzakken en vuilniszakken in het dorp. Alle kinderen van de Okkernoot gingen op pad om zwerfafval op te ruimen. Het weer heeft ons enorm geholpen om deze ochtend tot een succes te maken. De gemeente zorgde voor het materiaal en een versnapering tijdens de actie. De kleuters ruimden afval rond om de school en de oudere klassen gingen verderop in het dorp aan de slag. Vol enthousiasme werd er veel afval geruimd. De kinderen zijn wel geschrokken van de grote hoeveelheid afval die mensen zomaar weg gooien. In totaal hebben we 21 vuilniszakken vol afval opgehaald. Spontane reacties van winkeliers en buurtbewoners waren enthousiast. Een enkeling kreeg zelfs iets lekkers om te delen in de klas.

Kortom: een groot succes!

De Haafakkers, Heteren (hele school) 232 LL(schooljaar 2014-2015)

Opschoondag hele school 232 LL (4 maart 2015)

Excursie groep 5/6 gemeentewerf Elst, 51 LL (12 maart 2015)

De Okkernoot, Zetten (hele school) 120 LL(schooljaar 2014-2015)

Opschoondag hele school 120 LL(26 maart 2015)

Excursie groep 5/6 gemeentewerf Elst, 25 LL (23 maart 2015)

Sunte Werfert, Elst (groep 6) 26 LL (schooljaar 2014-2015)

Opschoondag groep 6, 26 LL (24 febr. 2015)

't Startblok, Elst (groep 8) 30 LL (schooljaar 2014-2015)

De Meander, Driel (groep 7/8) 16 LL (schooljaar 2014-2015)

Opschoondag groep 7/8 16 LL (27 maart 2015)

De Klimboom, Heteren (groep 7/8) 46 LL (schooljaar 2015-2016)

Opschoondag groep 7/8 46 LL (14 september 2015)

De Vallei, Driel (hele school) 100 LL (schooljaar 2015-2016)

Telekids,RTL8, casting 120 LL (17 juni 2015)

Thema leskist	groep	school	schooljaar
Milieubingo	8 (32 ll)	't Startblok	13/5 tot 19/6 2015, 2014-2015
De waarde van (zwerf)afval		Gebruikt door bovengenoemde scholen.	

Totaal 22 groepen bereikt en 47 momenten.

Thema Energie/Techniek, Klimaat

Thema leskist	groep	school	schooljaar
Groene energie	7-8 (28 II)	Lammerts van Bueren (pilot)	12/1 tot 16/1 2015, 2014-2015
	7-8 (40 II)	St Willibrordusschool (pilot)	29/1 tot 3/2 2015, 2014-2015
	6-7 (27 II)	St. Jacobusschool	18/2 tot 13/3 2015, 2014-2015
	7-8 (16 II)	De Meander(De Kameleon)	18/3 tot 3/4 2015, 2014-2015
	7-8 (50 II)	De Esdoorn	8/4 tot 24/4 2015, 2014-2015
	7 (21 II)	De Klimboom	9/9 tot 25/9 2015, 2015-2016
	7 (33 II)	Sunte Werfert	30/9 tot 16/10 2015, 2015-2016
Magneten van prof. Pooltjes	5 (28 II)	't Startblok	28/1 tot 13/2 2015, 2014-2015
	4 (30 II)	Lammerts van Bueren	4/11 tot 20/11 2015, 2014-2015
	6 (31 II)	Sunte Werfert	30/9 tot 16/10 2015, 2015-2016
Magnetenkermis	1-2 (30 II)	't Startblok	3/6 tot 19/6 2015, 2014-2015
	1-2 (30 II)	't Startblok	24/6 tot 10/7 2015, 2014-2015
	1-2 (19 II)	Sunte Werfert	30/9 tot 16/10 2015, 2015-2016
Magneten	3 (20 II)	De Meeuwenberg	30/9 tot 23/10 2015, 2015-2016
Techniek	8 A (32 II)	't Startblok	8/4 tot 24/4 2015, 2014-2015
	8 B (32 II)	't Startblok	13/5 tot 19/5 2015, 2014-2015
	7 (22 II)	De Meeuwenberg	30/9 tot 23/10 2015, 2015-2016
Sterren en Planeten	8 (22 II)	De Meeuwenberg	30/9 tot 23/10 2015, 2015-2016
Ontdek Zelf: Warmte	6 (26 II)	De Wegwijzer	24/6 tot 10/7 2015, 2014-2015
Sop, de grote bellenblaasontdekkers	3 (18 II)	De Wegwijzer	24/6 tot 10/7 2015, 2014-2015
Het broeikas effect	7-8 (16 II)	De Meander (De Kameleon)	8/4 tot 24/4 2015, 2014-2015

Totaal 23 groepen bereikt en 23 momenten.

OVERZICHT JAAR 2015 groep bereikt met NME Thema:

School	Totaal LL	1	2	3	4	5	6	7	8	Bereikt In 2015
't Startblok	273	B,T	B,T	V	V	B,T	B	B,V	T,A	273
Lammerts van Bueren Hele school: kuikens in de klas	248	B V	B V	B,V V	B,T V	B,W V	B,V V	B V	B,V,T V	248
De Wegwijzer Hele school natuurschooldag	234	B,W B	B,W B	B,T B	B B	B B	E B	B	W B	234
De Haafakkers Hele school project: afval Hele school: kuikens in de klas	220	V,B A V	V,B A V	B A V	B A V	V A V	V A V	A V	A V	220
St. Willibrordus	268	B	B	V	B,W	B	B	W,E	W,E	268
De Okkernoot Hele school project: afval	94	A	A	B A	A	B A	A	A	A	94
De Klimboom Hele school natuurschooldag	106	B B	B B	B	B	B	B	E,A B	E,A B	106
Sunte Werfert	189	T	T	V	B	B	B,A,T	E	B	189
Kon. Julianaschool (leskisten)	219	W	W	W	B	B	W	W	W	219
De Esdoorn	281	B	B		B			E	E	181
Sam Sam	319	B	B		B			B	B	114
De Ark	185	B	B	B	B					102
School met de Bijbel	118	B	B	B	V	V				86
De Kameleon:	205							W	W	46
- De Meander								A,E	A,E	
- Het Drieluik		B	B							47
De Meeuwenberg	160	W	W	T				T	T	92
St. Jacobusschool	125						E	E		27
De Zonnepoort	254			B	B					90
Clara Fabricius	157			V	V					50
Stap voor Stap	278				V					27
De Elstar	427					B	B			27
Ds. van Lingen	191	B	B							42
Democratische school De Vallei Hele school: project afval	100	A	A	A	A	A	A	A	A	100

4651

2882

B= BIODIVERSITEIT

W= WATER

V= VOEDING

A= AFVAL

E= ENERGIE/ T= TECHNIEK

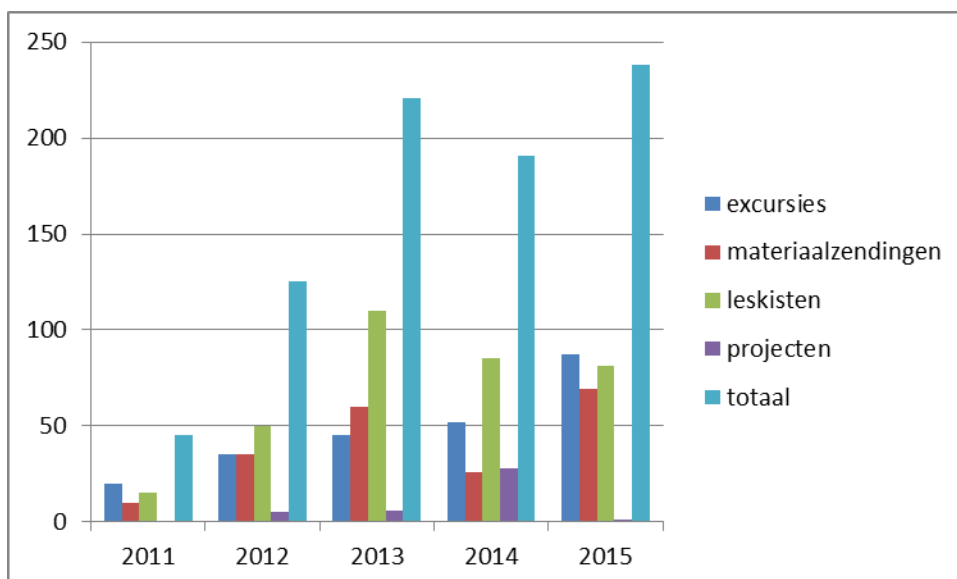
4. BEREIK

4.1 Aantal scholen en leerlingen

De gemeente Overbetuwe telt 22 basisscholen en ca. 4650 leerlingen in 2015.

4.2 Gebruik NME producten sinds 2011

Het doel van NME Overbetuwe is om in 2017 80% van alle basisschoolleerlingen in Overbetuwe te bereiken. Het gebruik van de NME producten (grafiek 1) laat in 2015 een stijgende lijn zien van het aantal gebruikte producten. Er zijn meer excursies gedaan. Het gebruik van leskisten is iets afgenomen en de materiaalzending toegenomen. Dit komt mede door het stimuleringspakket voor groep 1 en 2 voor alle basisscholen. In grafiek 1 is te zien hoe het gebruik van de NME producten zich de afgelopen vijf jaar heeft ontwikkeld. Er is 1 project gedaan.

Grafiek 1. Ontwikkeling gebruik van het aantal producten

In 2015 zijn dit jaar voor het eerst alle scholen van de Gemeente Overbetuwe bereikt. Tien scholen hebben alle leerlingen aan NME-activiteiten laten meedoen. Dit is aanzienlijk meer dan in 2014. De grootte van de scholen beïnvloedt de keuze voor het wel of niet deelnemen aan excursies. Dit is voor kleinere scholen gemakkelijker te organiseren. Voor NME Overbetuwe is het nog niet mogelijk voldoende vrijwilligers beschikbaar te hebben voor excursies met hele grote groepen tegelijk. De scholen die de afgelopen jaren minder hebben afgenomen hebben deze periode extra aandacht in de begeleiding gekregen.

4.3 Bereik aantal leerlingen

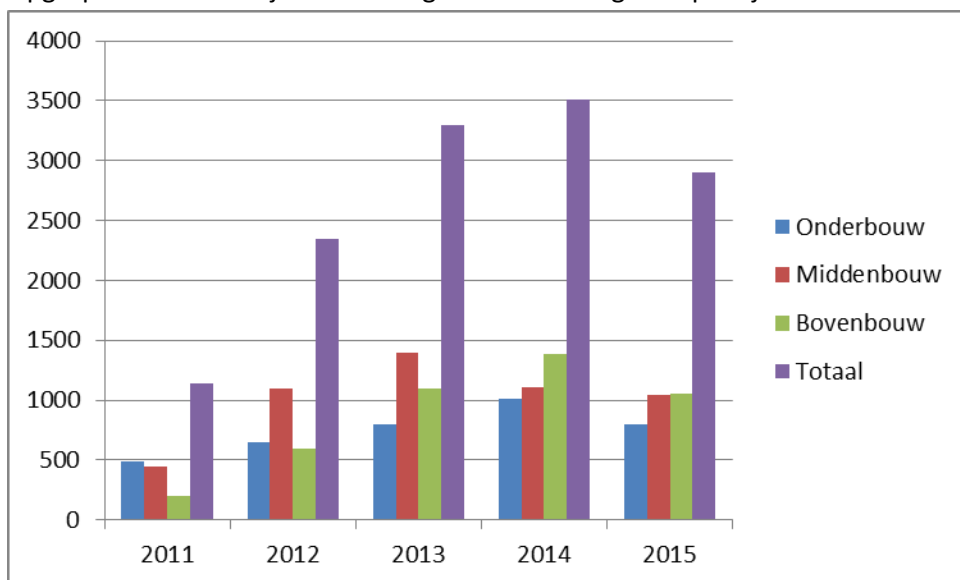
Jaarlijks probeert NME Overbetuwe het aantal bereikte leerlingen te achterhalen op basis van het aantal afgenomen NME producten. Met de gegevens uit het bestelsysteem kunnen wij een vrij nauwkeurige schatting geven.

Op basis van de bestelgegevens en de scholenevaluatie komen wij tot de conclusie dat er in 2015 ca. 6700 contactmomenten hebben plaatsgevonden en dat wij in 2015 ca. 2900 leerlingen hebben bereikt.

De gemeente telde in 2015 ca. 4650 leerlingen. Dat betekent dat we momenteel bijna 65 % van alle leerlingen uit de gemeente Overbetuwe bereikt hebben.

Het doel voor 2015 was gesteld op 67 %. We mogen daarmee constateren dat we ongeveer op schema zitten qua aantal leerlingen.

Opgesplitst naar leeftijd en niveau geeft dit het volgende plaatje:

Grafiek 2 : Ontwikkeling in het aantal bereikte leerlingen per bouw van de totale gebruikte producten. Onderbouw groep 1-2, middenbouw groep 3-4-5, bovenbouw groep 6-7-8.

In 2015 krijgen leerlingen gemiddeld 1,5 momenten per jaar een natuurproject of een excursie. Dit kan per school hoger of lager liggen.

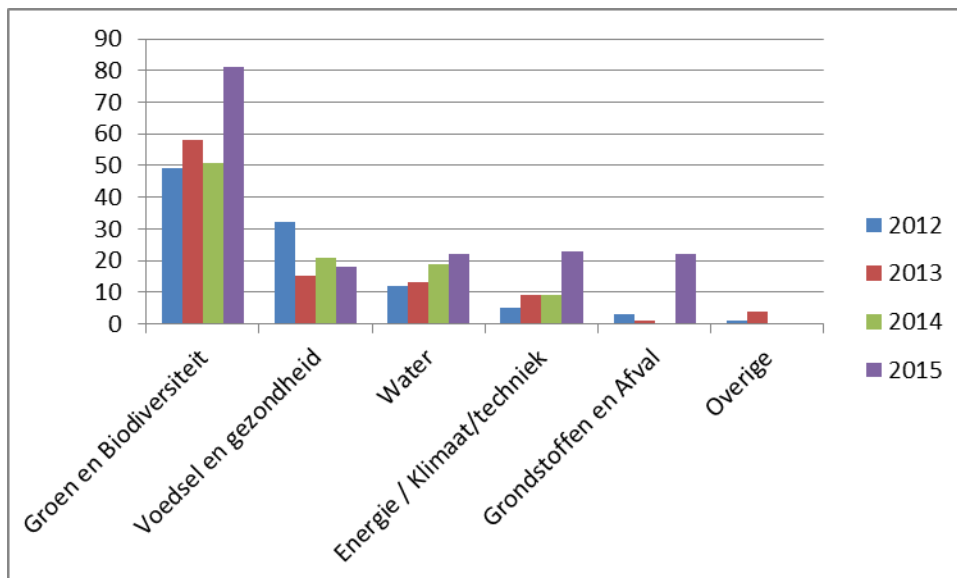
Naast de contactmomenten via Stichting NME Overbetuwe, zorgen scholen ook zelf voor contactmomenten. Het is de bedoeling dat scholen dat ook blijven doen. Samen met de NME schoolcoördinatoren streven we wel naar een samenhangend en kwalitatief geheel. Stichting NME Overbetuwe neemt daarin dan minder de uitvoerende rol en meer de adviserende.

4.4 Gebruik per thema

In onderstaande grafiek 3 is te zien dat de scholen op dit moment nog steeds de meeste waarde lijken te hechten aan de thema's Groen en Biodiversiteit. Enerzijds heeft dit te maken met de interesse vanuit het onderwijs (werd bevestigd tijdens de bijeenkomst met de NME schoolcoördinatoren) In tegenstelling tot 2014 waarin er geen gebruik gemaakt werd van het thema Grondstoffen en Afval, is dat in 2015 enorm toegenomen. Dit komt door het nieuwe lesarrangement 'De Waarde van afval'.

In het thema Voedsel en Gezondheid zijn dit jaar vooral de excursies in het kader van Boerderij Educatie flink gestegen.

Ook Energie en Techniek kunnen rekenen op een stijgende belangstelling. Dit is het gevolg van de aanschaf van de leskist 'Groene energie', die aansluit bij Duurzaamheid en Techniek voor het onderwijs.

Grafiek 3. Gebruik van producten per thema (in procenten van het totaal)

We zien bij verschillende scholen al dat kinderen met meerdere thema's per jaar worden bereikt. Tevens zien we de ontwikkeling dat gekozen thema's beter in het leerstofaanbod worden geborgd. Gekozen excursies krijgen een vaste plek in het lesprogramma. Dit vinden wij een heel goede ontwikkeling.

4.5 Resultaten scholenevaluatie

In 2015 geeft de scholenevaluatie een zelfde beeld als in 2014. Men is tevreden met de ondersteuning en reageert positief op de gerichte advisering en het persoonlijke contact.

5. CONCLUSIES

Beleidsmatig heeft Stichting NME Overbetuwe de doelstellingen met haar vrijwilligersorganisatie bereikt. De scholen worden met een beperkt budget goed ondersteund. 65% bereik van leerlingen ligt in de lijn der verwachting. De positieve ontwikkeling zit dit jaar vooral in het feit dat verschillende scholen al meerdere thema's per jaar aan kinderen aanbieden. Ook is het borgen van gekozen thema's en lesactiviteiten in toenemende mate gesignaleerd.

Er is een prettige samenwerking met de werkorganisatie van de Gemeente Overbetuwe. Stichting NME Overbetuwe probeert een juiste aansluiting te vinden bij gemeentelijke beleidsissues (denk aan de boomfeestdag, ecologie, energie en (zwerf-)afval) en zorgt hier voor samenhang en een groter bereik in de gemeente o.a. met het klimaatbureau.

Door meer ervaringen met excursies gericht op natuurbeleving ontdekken we waar de kracht en noodzaak zit van vrijwillige ondersteuning. Het valt nog niet altijd mee om onder schooltijd voldoende schoolnatuurgidsen in te zetten. Dit is vooral een grote uitdaging bij activiteiten van grote scholen die met een gehele jaarlaag of bouw op het zelfde moment een activiteit willen uitvoeren. Het boeien en binden van vrijwilligers is daarmee een belangrijke taak van de stichting.

Het is fijn om te constateren dat het in 2015 gelukt is om twee volwaardige uitvalsbases te realiseren.

We rekenen zowel voor de faciliteiten als voor de uitvoering van het programma op een blijvende steun van de gemeente Overbetuwe.

6. WIE, WAT, WAAR

Contact gegevens

Adres secretariaat: Brienenshofsingel 8, 6662 MJ Elst

Email: info@nmeoverbetuwe.nl

Website: www.nmeoverbetuwe.nl

Bestuur

Anneke Manche (voorzitter) – namens Stichting Boerderij Lingezen

Gertjan Gerritsen (secretaris) – namens Stichting Boerderij Lingezen

Rolf Latour (penningmeester) – namens Stichting CNME 't Pakhuis

Ries Euser – namens Stichting CNME 't Pakhuis

Maarten Jurgens – namens Directiebestuur Overbetuwe (Primair Onderwijs)

Overige vrijwilligers

Administrateur: Henk Rüger

Onderhoud leskisten/lesmateriaal : Johan Vooren, Hans Cornelissen, Brigit Willemsen, Ellis Verheul, Hendrien Hendriks

En verder de natuurgidsen van Bezoekerscentrum 't Pakhuis en Stichting Boerderij Lingezen/Landerij De Park.

Bezoekerscentrum't Pakhuis: Atie Huygen, Fred v.d. Berg, Ria v.d. Berg, Henk Hendriksen, Jos Nijkamp, Kees Meijer, Luuk Mombers, Piet Broekhof, Kathy Luchies-Hendriksen, Gerda Heddes, Kors van der Torren, Eeline Leenstra

Stichting Boerderij Lingezen: Karin Degen, Mieke Uyttewaala, Kees van Nes, Rob Jansen, Ineke Merken, Harrie Rietbergen, Annette Snikkenburg Janny de Vries, Monique Timmermans, Roel Wintering, Rita Vastbinder, Tineke Willemsen-van der Hurk

Werkgroep

Annette Bisseling

Ben Cornelissen

Gertjan Gerritsen

Netty van Cappellen

Emma Haspels

Jan Sival

Ton Janssen

Coördinator NME Overbetuwe

Annette Bisseling vanaf 1 oktober 2013

Deelnemende scholen: schooljaar 2014/2015 en 2015/2016

Naam School	NME contactpersoon	Plaats
ACBS Dr. Lammerts van Bueren	Irene de Werd	Zetten
Basisschool Sam Sam	Henk Jansen(14/15)Nicole Brummel	Oosterhout
CBS Clara Fabricius	Mariëtte Hubers	Herveld
CBS De Ark	Astrid van Pommeren	Elst
CBS De Meeuwenberg	Alice van Steenberg	Driel
CBS De Wegwijzer	Marian Peters	Elst
CBS Koningin Juliana	Helen van Mourik	Heteren
Democratische school De Vallei	Chantal Roncken	Elst
Ds. Van Lingen school	Marloes Tollenaar	Zetten
OBS De Esdoorn	Paul Baayens	Elst
OBS De Klimboom	Chantal van Ralen	Heteren
OBS De Meander/ De Kameleon	Andries Huiskamp (14/15)	Driel
OBS De Okkernoot	Margriet Akkerman	Zetten
OBS De Zonnepoort	Inge Clappers	Elst
OBS Stap voor Stap	Tanja van Veenendaal	Elst
RKBS 't Startblok	Elize van Tongeren	Elst
RKBS De Elstar	Mieke Steijns (14/15) Susan de Swart	Elst
RKBS De Haafakkers	Daniëlle Creuwels	Heteren
RKBS Het Drieluik/ De Kameleon	Kitty van Kerckhoven	Driel
RKBS St. Willibrordus	Carien Peters-Warnaar(14/15) Annelies Pot en Jesse Hendriks	Herveld
RKBS Sinte Werfert	Eef van Druyten	Elst
School met de Bijbel	Martine Lammers(14/15)	Randwijk
	Alettina van Rijswijk	
St. Jacobusschool	Johan Wanetie	Valburg